Lietas Nr. 11810013708
Lietas arhīva Nr. SKK-0049-14

LĒMUMS

Rīgā 2014.gada 30.maijā

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnese I.Radzeviča,

tiesnesis P.Dzalbe,

tiesnesis V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2013.gada 18.septembra spriedumu un

konstatēja

Ar Rīgas apgabaltiesas 2009.gada 5.augusta spriedumu

/D.V./, /personas kods/,

atzīta par vainīgu Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar naudas sodu desmit minimālo mēnešalgu jeb 2561,17 *euro* (1800 latu) apmērā.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2009.gada 5.augusta spriedumu /D.V./ atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas par svešas mantas iegūšanu lielā apmērā, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu (krāpšanu).

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.

2007.gadā, laika periodā līdz 5.decembrim, /D.V./ radās noziedzīgs nodoms iegūt /R.Z./ piederošo naudu, ļaunprātīgi izmantojot viņas uzticēšanos un ar viltu. Īstenojot savu noziedzīgo nodomu, /D.V./ laika periodā līdz 2007.gada 6.decembrim piedāvāja /R.Z./ tikties. 2007.gada 6.decembrī tikšanās laikā izmeklēšanā nenoskaidrotā vietā Rīgas centrā /D.V./ palūdza aizdot viņai naudu 6118,35 *euro* (4300 latu) apmērā un apsolīja atdot parādu līdz 2007.gada 14.decembrim. Tajā pašā dienā /D.V./ zvērinātas notāres /D.T./ darba telpās /adrese/ uzrakstīja parādzīmi, kurā apliecināja naudas 6118,35 *euro* (4300 latu) saņemšanu no /R.Z./ un apņēmās norādīto naudas summu atdot /R.Z./ līdz 2007.gada 14.decembrim. Tādā veidā /D.V./ panāca, ka /R.Z./ 2007.gada 6.decembrī zvērinātas notāres /D.T./ darba telpās /adrese/ nodeva viņai naudu 6118,35 *euro* (4300 latu) apmērā, bet /D.V./ šo naudu pieņēma ar nodomu vienošanos neizpildīt un naudu neatdot. Iegūto naudu /D.V./ iztērēja savām vajadzībām, bet vienošanos ar /R.Z./ neizpildīja un naudu neatdeva.

Īstenojot savu noziedzīgo nodomu iegūt /R.Z./ piederošo naudu lielā apmērā, /D.V./ 2007.gada 10.decembrī piezvanīja /R.Z./ un piedāvāja viņai tikties. Tajā pašā dienā tikšanās laikā izmeklēšanā nenoskaidrotā kafejnīcā Rīgas centrā /D.V./ palūdza aizdot viņai naudu 8394,94 *euro* (5900 latus) apmērā un apsolīja atdot parādu līdz 2007.gada 18.decembrim. Lai pārliecinātu /R.Z./ aizdot viņai naudu, /D.V./, izmantojot viltu, apgalvoja, ka šā līguma izpildīšanu viņa garantēs ar viņai piederošo māju /adrese/, kas faktiski piederēja citai personai. Tādā veidā /D.V./ panāca /R.Z./ piekrišanu aizdot viņai norādīto naudas summu. Pēc tam 2007.gada 14.decembrī /D.V./ zvērinātas notāres /D.T./ darba telpās /adrese/, uzrakstīja parādzīmi, kurā apliecināja naudas 14 513,29 *euro* (10 200 latu) saņemšanu no /R.Z./ un norādīja, ka parāda atdošanu viņa garantēs ar viņai piederošo īpašumu, tajā skaitā ar māju /adrese/. Kad zvērināta notāre /D.T./ pievērsa uzmanību tam, ka pēc zemesgrāmatas datiem minētā māja pieder citai personai, /D.V./ ar viltu pārliecināja /R.Z./, ka tuvāko divu dienu laikā māja tiks reģistrēta kā viņas īpašums un dokumentus par to viņa atdos /R.Z./. Tādā veidā, izmantojot /R.Z./ uzticēšanos un ar viltu, /D.V./ panāca, ka /R.Z./ 2007.gada 14.decembrī zvērinātas notāres /D.T./ darba telpās

/adrese/ nodeva viņai naudu 8394,94 *euro* (5900 latu) apmērā, bet /D.V./ šo naudu pieņēma ar nodomu vienošanos neizpildīt un naudu neatdot. Iegūto naudu /D.V./ iztērēja savām vajadzībām, bet vienošanos ar /R.Z./ neizpildīja un naudu neatdeva.

Tādējādi /D.V./, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu, ieguva /R.Z./ naudu 14 513,29 *euro* (10 200 latu) apmērā, proti, izdarīja krāpšanu lielā apmērā.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2013.gada 18.septembra spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurora Eduarda Bartkēviča apelācijas protestu un apsūdzētās /D.V./ apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas 2009.gada 5.augusta spriedums atcelts daļā par /D.V./ noteikto sodu.

/D.V./ pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas sodīta, piemērojot Krimināllikuma 49.^{1} panta pirmās daļas 1.punktu, ar naudas sodu 8 minimālo mēnešalgu jeb 2276,59 *euro* (1600 latu) apmērā.

Par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2013.gada 18.septembra spriedumu apsūdzētā /D.V./ iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz izskatīt lietu mutvārdu procesā un nosūtīt to jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā, norādot, ka apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus.

Apsūdzētās ieskatā, tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15.pantu, kas noteic, ka ikvienam ir tiesības uz lietas izskatīšanu taisnīgā, neatkarīgā un objektīvā tiesā. Pati tiesa spriedumā atzinusi, ka viņai ar vienu no nekustamā īpašuma /adrese/ īpašniekiem – /B.H./ (/B.H./) – bijis noslēgts rokasnaudas līgums par minētā nekustamā īpašuma 41/100 domājamām daļām, taču vienlaikus norādījusi, ka lietā nav dokumentu, kas apliecina šādas vienošanās noslēgšanu. Pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem viņa konstatējusi, ka pieteikums par vairāku dokumentu, tostarp rokasnaudas līguma kopijas, pievienošanu lietas materiāliem ticis iesniegts pirmās instances tiesā 2009.gada 5.augustā, ko apliecina tiesas atzīme uz pieteikuma, taču apelācijas instances tiesa šo dokumentu apzināti nav izvērtējusi. Minētajam rokasnaudas līgumam, apsūdzētās ieskatā, ir būtiska nozīme lietas taisnīgā izspriešanā, jo tas noslēgts 2007.gada 18.jūlijā un apliecina, ka viņa nav maldinājusi /R.Z./ par nekustamā īpašuma /adrese/ daļu pirkšanu.

Turklāt apsūdzētā norādījusi, ka nekustamais īpašums /adrese/ agrāk piederējis viņas mātei /S.K./, taču ticis izkrāpts, un par šo faktu 2012.gada 24.janvārī uzsākts kriminālprocess, kurā viņa atzīta par cietušo.

No 2012.gada 8.maija apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka šajā tiesas sēdē viņa lūgusi pievienot krimināllietas materiāliem dokumentus saistībā ar norādīto kriminālprocesu – prokurora lēmumu, ar kuru atcelts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu daļā, un Ogres policijas iecirkņa atbildi uz viņas lūgumu. Apelācijas instances tiesa nolēmusi šo lūgumu atstāt atklātu, līdz tiks pārbaudīti krimināllietas materiāli, taču pēc krimināllietas materiālu pārbaudes nekādu lēmumu sakarā ar pieteikto lūgumu nav pieņēmusi. Apsūdzētās ieskatā, minētajiem dokumentiem ir būtiska nozīme izskatāmajā kriminālprocesā, jo tie apliecina, ka jautājumu par nekustamā īpašuma /adrese/ pārreģistrēšanu uz sava vārda viņa nav varējusi nokārtot līdz galam no viņas neatkarīgu iemeslu dēļ. Neizvērtējot visus iepriekš minētos viņu attaisnojošos dokumentus, apelācijas instances tiesa rīkojusies netaisnīgi un neobjektīvi, turklāt pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešo daļu, kas noteic, ka visas saprātīgās šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

Turklāt apsūdzētā norādījusi, ka apelācijas instances tiesā pirms pēdējā vārda viņa lūgusi tiesai laiku, lai sagatavotos pēdējam vārdam, taču tiesas sēdes priekšsēdētājs informējis, ka Kriminālprocesa likums neparedz tiesas sēdes atlikšanu šādu iemeslu dēļ. Tādējādi apelācijas instances tiesa pārkāpusi viņas cilvēktiesības, jo liegusi viņai iespēju sakopot domas un izteikt pēdējā vārdā visu, ko viņa vēlējusies. Turklāt Kriminālprocesa likumā nav norādīts, ka viņai kā apsūdzētajai nav tiesību šādu lūgumu pieteikt.

Apsūdzētās ieskatā, viņas darbībās nav inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, proti, nav noziedzīgā nodarījuma subjektīvās puses, bet tām ir civiltiesisks raksturs. Ievērojot minēto, viņas aizstāvis, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 533.panta pirmo daļu, lūdzis apelācijas instances tiesu pieņemt lietā blakus lēmumu sakarā ar nelikumīgi celto apsūdzību, taču apelācijas instances tiesa atstājusi šo aizstāvja lūgumu bez ievērības.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā prokurora viedokli iesniedzis Ģenerālprokuratūras Kriminaltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors Andrejs Andrejevs, kurš uzskata, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2013.gada 18.septembra spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzība noraidāma.

Prokurora ieskatā, apsūdzētās kasācijas sūdzībā izteiktie apgalvojumi par Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem neatbilst krimināllietas materiāliem. No 2012.gada 8.maija apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka apsūdzētā /D.V./ lūgusi pievienot krimināllietas materiāliem vairākus dokumentus saistībā ar kriminālprocesu par nekustamā īpašuma /adrese/ izkrāpšanu, kurā viņa atzīta par cietušo, savukārt apelācijas instances tiesa atstājusi šo lūgumu atklātu līdz lietas materiālu pārbaudes uzsākšanai. Pretēji kasācijas sūdzībā apgalvotajam, no 2012.gada 10.decembra apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesa ir izlēmusi pieteikto lūgumu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 473.panta 4. un 5.daļas prasībām un nolēmusi to noraidīt, atzīstot, ka iesniegtie dokumenti neattiecas uz lietu. Tādējādi nav pamata atzīt, ka tiesa saistībā ar lūguma izlemšanu būtu pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus.

Savukārt no 2012.gada 18.septembra apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka minētajā dienā tiesa pabeigusi tiesas izmeklēšanu un lēmusi jautājumu par tiesas debašu uzsākšanu. Ievērojot apsūdzētās aizstāvja lūgumu, tiesa ir pasludinājusi lietā pārtraukumu uz divām stundām, lai aizstāvis varētu sagatavoties tiesas debatēm. Arī apsūdzētā šo laiku varēja izmantot, lai sagatavotos pēdējam vārdam. Turklāt pēc atgriešanās tiesas sēžu zālē neviena no procesā iesaistītajām personām lūgumu par

papildu sagatavošanās laika nepieciešamību nav pieteikusi, līdz ar to tiesa pārgājusi pie tiesas debatēm, bet pēc tam uzklausījusi apsūdzētās pēdējo vārdu. Tiesas debašu laikā apsūdzētās aizstāvis lūdza taisīt lietā attaisnojošu spriedumu un pieņemt blakus lēmumu par prokurora rīcību, pieņemot nelikumīgu lēmumu par /D.V./ saukšanu pie kriminālatbildības. Ievērojot to, ka tiesas debatēs un pēdējā vārdā netika sniegtas ziņas par jauniem apstākļiem, kas varētu būt par pamatu tiesas izmeklēšanas atsākšanai, tiesa devās uz apspriežu istabu, kur nosprieda atcelt pirmās instances tiesas spriedumu tikai daļā par sodu. Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 533.panta pirmo daļu, prokurors norādījis, ka tiesa blakus lēmumu pieņem tikai gadījumos, kad tā konstatē tiesību normu pārkāpumu. Likums neuzliek tiesai pienākumu pieņemt blakus lēmumu par katru tiesas debatēs izteikto lūgumu. Nekonstatējot tiesību normu pārkāpumus, tiesa savu viedokli izsaka gala nolēmumā. Tādējādi apsūdzētās viedoklis par tiesas pienākumu atsevišķi izvērtēt katru aizstāvības runā pieteikto lūgumu, prokurora ieskatā, ir saistīts ar viņas kļūdaino izpratni par tiesas debašu satura izvērtēšanas procesuālo kārtību.

Augstākā tiesa atzīst, ka apsūdzētās /D.V./ lūgums par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā noraidāms.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 583.panta pirmo daļu tiesnesis, kuram uzdots referēt, nosaka lietas izskatīšanu rakstveida procesā vai izskatīšanu tiesas sēdē. No šā panta otrās daļas izriet, ka lietas izskatīšanu rakstveida procesā nosaka, ja iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Ja nepieciešami papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, vai, pēc Augstākās tiesas ieskata, attiecīgajai lietai var būt īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā, nosaka lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Augstākā tiesa atzīst, ka lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem, jo papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, nav nepieciešami, un konkrētajai lietai nav īpašas nozīmes likuma normu interpretēšanā.

Augstākā tiesa atzīst, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2013.gada 18.septembra spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzība noraidāma.

Augstākās tiesas ieskatā, apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un tādus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai vai grozīšanai.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa, izlemjot jautājumu par apsūdzētajai /D.V./ celtās apsūdzības pamatotību, ievērojusi materiālo un procesuālo tiesību normas, savus atzinumus pamatojusi ar tiesas sēdē pārbaudītiem un atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām novērtētiem pierādījumiem un izdarījusi pareizus secinājumus par apsūdzētās vainīgumu inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un viņas darbību juridisko kvalifikāciju.

Ievērojot to, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā par apsūdzētās vainīgumu inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un viņas darbību juridisko kvalifikāciju atstāts negrozīts, apelācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta sestajai daļai atzinusi par iespējamu pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus šajā daļā neatkārtot.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa spriedumā sniegusi papildu argumentāciju, analizējot prokurora apelācijas protesta un apsūdzētās /D.V./ apelācijas sūdzības motīvus. Apelācijas instances tiesa atzinusi par pamatotu pirmās instances tiesas secinājumu par to, ka apsūdzētā /D.V./, turpinot savas noziedzīgās darbības, nolūkā papildus izkrāpt no /R.Z./ 8394,94 *euro* (5900 latus) izmantojusi viltu, kas izpaudies tādējādi, ka apsūdzētā sniedza /R.Z./ apzināti nepatiesas ziņas, norādot parādzīmē kā garantiju naudas atdošanai nekustamo īpašumu /adrese/, ar kuru viņai nebija tiesību rīkoties. Apelācijas instances tiesa secinājusi, ka tikai pēc notāres norādes apsūdzētā /D.V./ atzinusi, ka nekustamais īpašums nepieder viņai, taču turpinājusi apzināti maldināt /R.Z./, apgalvojot, ka notiek dokumentu noformēšana uz viņas vārda un nākamajā darbdienā viņa uzrādīs dokumentus, kas apliecina viņas īpašuma tiesības uz minēto nekustamo īpašumu. Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi apsūdzētās /D.V./ liecības daļā par to, ka viņai ar vienu no nekustamā īpašuma /adrese/ īpašniekiem bijis noslēgts rokasnaudas līgums par minētā nekustamā īpašuma pirkšanu, un atzinusi, ka šāds rokasnaudas līgums ar vienu no diviem nekustamā īpašuma īpašniekiem nedeva apsūdzētajai tiesisku pamatu apgalvot, ka jau nākamajā darbdienā viņa varēs uzrādīt /R.Z./ dokumentus, kas apliecina viņas īpašuma tiesības uz šo nekustamo īpašumu.

Apsūdzētā/D.V./ kasācijas sūdzībā nav uzrādījusi nekādus argumentus, kas ļautu apšaubīt šādu apelācijas instances tiesas atzinumu pamatotību.

Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta un 564.panta ceturtās daļas nosacījumiem, tajā izvērtēti lietā iegūtie pierādījumi un tiesas atzinumi pamatoti ar šiem pierādījumiem. Pierādījumi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128.panta otrajai daļai vērtēti to kopumā un savstarpējā sakarībā. Tiesa atzinusi lietā iegūtos pierādījumus par attiecināmiem, pieļaujamiem, ticamiem un pietiekamiem apsūdzētās /D.V./ vainīguma konstatēšanai. Atsaucoties uz konkrētiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, tiesa ir konstatējusi apsūdzētās darbībās visas obligātās Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes. Apsūdzētās/D.V./ kasācijas sūdzībā izteiktie apgalvojumi par to, ka tiesa taisījusi notiesājošu spriedumu, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas prasības, ir bez jebkāda pamatojuma un, kasācijas instances tiesas ieskatā, saistīti ar apsūdzētās vēlmi atkārtoti izvērtēt pierādījumus kasācijas instances tiesā un panākt apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta nosacījumiem. Kasācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.pantam krimināllietu pēc būtības neiztiesā, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā apelācijas instances tiesā, kas varētu būt par pamatu tiesas nolēmuma atcelšanai, Augstākā tiesa nekonstatē.

Augstākā tiesa atzīst par nepamatotām apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzībā izteiktās norādes par to, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi viņas noslēgto rokasnaudas līgumu par nekustamā īpašuma 41/100 domājamo daļu pirkšanu, un tādējādi pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 15.panta pārkāpumu.

No 2009.gada 5.augusta pirmās instances tiesas sēdes protokola redzams, ka lūgumu par tiesas izmeklēšanas atjaunošanu un minētā rokasnaudas līguma kopijas pievienošanu lietas materiāliem apsūdzētā pieteikusi pirmās instances tiesas sēdē pirms pēdējā vārda, taču tiesa šo lūgumu argumentēti noraidījusi (2.sējuma 94.lapa). Savukārt apsūdzētās aizstāvis analoģiska satura rakstveida pieteikumu minētajā datumā iesniedzis tiesas kancelejā. Ar aizstāvja parakstu uz tiesas pavadvēstules apstiprinās, ka 2009.gada 11.augustā minētais pieteikums un tam pievienotie dokumenti atdoti viņam atpakaļ ar norādi, ka tiesa tos saņēmusi pēc sprieduma pasludināšanas (2.sējuma 107.lapa). Lūgumu par rokasnaudas līguma vai tā kopijas pievienošanu lietas materiāliem apelācijas instances tiesā ne apsūdzētā, ne viņas aizstāvis nav pieteikuši. Tādējādi apelācijas instances tiesa spriedumā pamatoti konstatējusi, ka lietā nav dokumentu, kas apliecina šāda rokasnaudas līguma noslēgšanu. Vienlaikus, kā tas jau norādīts iepriekš, apelācijas instances tiesa, izvērtējusi apsūdzētās /D.V./ liecības, rokasnaudas līguma noslēgšanas faktu nav apšaubījusi, taču atzinusi, ka šādam līgumam nav būtiskas nozīmes lietas taisnīgā izspriešanā.

Lai arī ne apsūdzētā, ne viņas aizstāvis lūgumu par rokasnaudas līguma vai tā kopijas pievienošanu lietas materiāliem apelācijas instances tiesā nav pieteikuši, no 2013.gada 18.septembra apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka savā runā tiesas debatēs aizstāvis atsaucies uz minēto līgumu.

Kriminālprocesa likuma 509.panta pirmā daļa noteic, ka gadījumā, ja tiesas debatēs to dalībnieki savās runās vai apsūdzētais pēdējā vārdā sniedz ziņas par jauniem apstākļiem, kam ir svarīga nozīme lietā vai atsaucas uz tiesas sēdē nepārbaudītiem pierādījumiem, kas attiecas uz lietu, tiesa pēc debašu dalībnieka lūguma vai pēc savas iniciatīvas pieņem lēmumu par tiesas izmeklēšanas atsākšanu un izdara tiesas izmeklēšanu.

Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, nepieņemot lēmumu par tiesas izmeklēšanas atsākšanu pēc savas iniciatīvas un neizdarot tiesas izmeklēšanu, Kriminālprocesa likuma 509.panta pirmās daļas nosacījumus nav pārkāpusi. No minētās tiesību normas izriet, ka tiesa pieņem lēmumu par tiesas izmeklēšanas atsākšanu un tiesas izmeklēšanas izdarīšanu, ja pastāv kāds no šādiem priekšnosacījumiem: 1) tiesas debatēs to dalībnieki vai apsūdzētais pēdējā vārdā sniedz ziņas par jauniem apstākļiem, kam ir svarīga nozīme lietā; 2) tiesas debatēs to dalībnieki vai apsūdzētais pēdējā vārdā atsaucas uz tiesas sēdē nepārbaudītiem pierādījumiem, kas attiecas uz lietu.

Augstākā tiesa atzīst, ka pirmajā priekšnosacījumā ietvertā jautājuma izlemšana par to, vai sniegtajām ziņām par jauniem apstākļiem ir svarīga nozīme lietā, ir to tiesu kompetencē, kas iztiesā lietu pēc būtības, savukārt otrais priekšnosacījums attiecas uz tiem pierādījumiem, kas lietā ir iegūti likumā noteiktā kārtībā, taču tiesas izmeklēšanā nav pārbaudīti.

Augstākā tiesa atzīst par nepamatotiem apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzībā ietvertos apgalvojumus arī par to, ka apelācijas instances tiesa nav izlēmusi viņas pieteikto lūgumu par to dokumentu pievienošanu lietas materiāliem, kas saistīti ar kriminālprocesu par nekustamā īpašuma /adrese/ izkrāpšanu, kurā viņa atzīta par cietušo.

No 2012.gada 8.maija apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka minētajā tiesas sēdē apsūdzētā pieteikusi lūgumu pievienot lietas materiāliem divus dokumentus: prokurora lēmuma kopiju un Ogres policijas iecirkņa atbildes kopiju, savukārt apelācijas instances tiesa atlikusi šā lūguma izlemšanu, līdz tiks pārbaudīti krimināllietas materiāli (3.sējuma 55.-58.lapa). Pretēji kasācijas sūdzībā apgalvotajam, no 2012.gada 10.decembra apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka nākamajā tiesas sēdē apelācijas instances tiesa ir izlēmusi apsūdzētās pieteikto lūgumu par dokumentu pievienošanu lietas materiāliem un to argumentēti noraidījusi (3.sējuma 81.-83.lapa). Augstākā tiesa jau iepriekš vairākkārt norādījusi, ka apsūdzēto personu vai viņu aizstāvju pieteikto lūgumu motivēta noraidīšana lietas iztiesāšanas laikā nav vērtējama kā apsūdzētā tiesību ierobežošana, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 496.panta otrās daļas nosacījumiem tiesai prokurora, cietušā, apsūdzētā un viņa aizstāvja lūgumi ir jāizvērtē un jāizlemj, bet tai nav obligāts pienākums šos lūgumus apmierināt (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 28.marta lēmumu lietā Nr. SKK-163/2011, 2013.gada 15.marta lēmumu lietā Nr. SKK-172/2013, 2013.gada 24.septembra lēmumu lietā Nr. SKK-283/2013, 2014.gada 14.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKK-76/2014*).Turklāt jāatzīmē, ka 2013.gada 18.septembrī apelācijas instances tiesa uzsākusi krimināllietas iztiesāšanu no jauna citā tiesnešu sastāvā un šajā tiesas sēdē apsūdzētā lūgumu par dokumentu pievienošanu lietai nav pieteikusi.

Augstākā tiesa atzīst par nepamatotiem apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzībā izteiktos apgalvojumus par to, ka apelācijas instances tiesā viņai liegtas tiesības uz pēdējo vārdu.

No 2013.gada 18.septembra apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka pēc tiesas izmeklēšanas pabeigšanas apsūdzētā, atsaucoties uz apsūdzības smagumu, pieteikusi lūgumu dot viņai laiku, lai sagatavotos pēdējam vārdam, taču tiesas sēdes priekšsēdētājs viņu informējis, ka Kriminālprocesa likums neparedz tiesas sēdes atlikšanu šādu iemeslu dēļ. Vienlaikus apelācijas instances tiesa apmierinājusi apsūdzētās aizstāvja lūgumu un pasludinājusi lietā pārtraukumu uz divām stundām, lai aizstāvis varētu sagatavoties tiesas debatēm (3.sējuma 102.-120.lapa). Prokurors viedoklī pamatoti norādījis, ka arī apsūdzētā šo laiku varēja izmantot, lai sagatavotos pēdējam vārdam. Turklāt no lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētā abu zemāko instanču tiesās gan rakstveidā, gan mutiski sniegusi plašas liecības par lietas apstākļiem, savukārt pēc pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanas iesniegusi apjomīgu apelācijas sūdzību, kurā sīki analizējusi lietā iegūtos pierādījumus un izklāstījusi savu versiju par notikušo. Ievērojot minēto, apsūdzētās apgalvojumi par to, ka apsūdzības smaguma dēļ viņai bijis nepieciešams ilgstošs laiks, lai sagatavotos pēdējam vārdam, Augstākās tiesas ieskatā, atzīstami par nepamatotiem.

Augstākā tiesa atzīst par nepamatotiem apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzībā paustos apgalvojumus par to, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi viņas aizstāvja tiesas debatēs pieteikto lūgumu par blakus lēmuma pieņemšanu sakarā ar viņai nelikumīgi celto apsūdzību.

Kriminālprocesa likuma 533.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa reizē ar galīgo nolēmumu var pieņemt blakus lēmumu, kurā kompetentai institūcijai vai amatpersonai norāda uz krimināllietā konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem, to cēloņiem un veicinošiem apstākļiem un pieprasa tos novērst.

Ievērojot to, ka apelācijas instances tiesa /D.V./ celto apsūdzību atzinusi par pamatotu un atstājusi negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru /D.V./ atzīta par vainīgu inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, apelācijas instances tiesai nebija

tiesiska pamata pieņemt aizstāvja norādīto blakus lēmumu.

Ievērojot minēto, Augstākā tiesa atzīst, ka apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzībā norādītie motīvi apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai nav guvuši apstiprinājumu. Iztiesājot krimināllietu, apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tādēļ tiesas sprieduma atcelšanai vai grozīšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587. pantu, Augstākā tiesa

nolēma

Atstāt negrozītu Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2013.gada 18.septembra spriedumu, bet apsūdzētās /D.V./ kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese I.Radzeviča

Tiesnesis P.Dzalbe

Tiesnesis V.Čiževskis